

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaе, 1661

De Excessibus Prælatorum. Titulus VI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

sequi, sicut eam in vita obtinebit beata. Quinto, quod qualibet intellectualis natura in seipsa naturaliter est beata: quodque anima non indiget lumine glorie ipsam elevante ad Deum videndum, & eo beate fruendum. Sexto, quod se in actibus exercere virtutum, est hominis imperfecti, & perfecta anima licentia a se virtutes. Septimo, mulieris osculum (cum ad hoc natura non inclinet) est mortale peccatum: Actus autem carnalis (cum ad hoc natura inclinet) peccatum non est, maxime cum tentatur exercens. Octavo, quod in elevatione corporis IESU Christi, non debent assergere, nec eidem reverentiam exhibere: asserentes, quod esset imperfectioris eiusdem, si a puritate & altitudine sui contemplationis tantum descenderent, quod circa ministerium sui sacramentum Eucharistiae, sicut circa passionem humanitatis Christi aliqua cogitent: Nonnulla etiam alia sublimata quadam sanctitatis spe deicunt, faciunt & committunt, quae oculis divinae maiestatis offendunt, & grave in se continent periculum animarum. Cum autem ex debito commissi nobis officii huiusmodi sciam, detestabilem, & praemisissis ipsius execrandos errores, ne propagentur ulterius, & per eos corda fidelium damnabiliter corrumpantur, extirpare ab ecclesia catholica necessarium habeamus.

Nos sacro approbante concilio, scilicet ipsam cum praemisissis erroribus damnamus & reprobamus omnino: inhibentes districtius, ne quis iplos de cetero teneat, approbet vel defendat. Eos autem qui secus egerint, a dimadversione canonica de cetero puniendos. Porro diocesani & illarum partium inquisitores haereticæ pravitatis, in quibus Reguardi & Beguinae huiusmodi commorantur, suum officium circa eos diligenter exequant, inquirentes de vita & conversatione ipsorum, qualiterve sentiant de articulis fidei & ecclesiæ sacramentis. In illos vero, quos culpabiles reperierint, nisi ab ipsius sponte praedictis erroribus peniterint, & satisfactionem exhibuerint competentem) debitam exequant ultionem.

DE HOMICIDIO VOLUNTARIO, VEL CASUALI. TITVLVS IV. CAP. VNICVM.

Ensis, ignis, vel dormiens, hominem mutilans, vel occidens, non officio irregularis: nec ensarius ille, qui alter mortem vitare nequit, quam in usum occidit, vel mutilat. Clemens V. in Concilio Vicensi.

SI a furiosus, aut infans, seu dormiens, hominem mutilet, vel occidat, nullam ex hoc irregularitatem incurrit. Et idem de illo censemus, qui mortem aliter vitare non valens, suum occidit vel mutilat irregularem.

DE VSVRIS. TITVLVS V. CAP. VNICVM.

Officium communitatum, facienter, dilantes, vel fructibus statuta super usura servanda, non repetenda, vel non refinantibus, vel videlicet servanda illa, vel non delentis illa (si postquam) inter tres menses de libro communitatum, vel illa fructibus, excommuniati sunt. Clemens V. in Concilio Vicensi.

EX gravi ad nos infestatione pervenit, quod quorundam communitates locorum in offensionem Dei & proximi, ac contra iura divina pari-

a Hanc Clementinam latissime repetit vii Dilectus Covarruvias: cum videat. b Pro materia intellectu vide B. Thom. 2. 2. q. 78. per totam questionem.

ter & humana, usurariam approbantes quodammodo pravitatem, per sacra sua iuramento quodammodo imata, usuras exigi & solvi eadem committunt, sed in solvendis eas debitoribus scienter committunt, quod ipsorum continentiam statuto graviter impediunt, per his diversis coloribus, & fraudibus quibusque rationem impediunt excedendum. Nos igitur per hoc in his actibus obviare volentes, sacro approbante concilio statuimus, ut quicumque communitatum ipsorum praesentes, raptores, retores, consules, iudices, capitanei, aut alii quovis officiales, statuta huiusmodi observare, frustare, vel distare, aut quodlibet obviare vel quod solvere, cum sepecuratur, non velintur per se liberè, scienter iudicare praesumptive, sed in communicationis incurramus eisdem etiam incurrant incurrit, nisi statuta huiusmodi huiusmodi de huiusmodi iura tres menses deleverint, aut scilicet statuta de consuetudine essentium eorum habentes eoque modo praesumplerint observare.

Generatores in casu usurariam extorserunt ab usurarum suorum. Ioan. And.

Ceterum, quia generatores sic iniquitatem committunt usurarios occulte inveniunt & dolose, quod iniquitatem, si possumus de usuraria pravitatis, ad extirpandum eorum de usuris agatur suarum codices rationum, extirpare intendimus ecclesiastica compellendum.

Terminetur assertio usurarum non esse peccatum, licet cum est. Ioan. And.

Sane si quis in illum errorem incidit, et per hoc adfirmat praesumptive, exerceat usuras non adfirmat decem menses, vel hereticum penitentiam, licet in nihilominus ordinatis & haereticis praesumptive iniquitatis, distantius injungentes, aut contra eos, quos de huiusmodi diffamatos invenierint, aut suspicatos contra diffamatos, vel suspectos de huiusmodi peccatis omittant.

DE EXCESSIBVS PRELATORVM. TITVLVS VI. CAP. VNICVM.

Prebendat Greg. contra XXVII. gravamina, sui praedicti, quos inferebant ad. su. Nima. & c. sic. vbi dicitur, quod contra XXX. a quibus praesentes esse praesentes, et per praesentes esse praesentes. Ioan. And.

Clemens V. in Concilio Vicensi.

Requens & assidua nos quorundam religiosorum quereis circumspectis, quod praesentes praesentes, & eorum super eos, ac ceteros clericorum praesentes, ipsorum religiosorum quorundam in praesentes, quibus multipliciter inquirent. Quorum cum praesentes capiam, & in carcerem in calibus non cordis praesentes. Quorum per gravium interminationem praesentes impediunt, ne debentes exemplis decem seu multas praesentes solvant eisdem: Ne si aliqui multas praesentes molentes in molendinis, & coqueunt in huiusmodi praesentes servientes quoque & vassallos, & domesticos praesentes, vel alios qualiterque contrahentes de praesentes cum ipsis, suspendunt, interdicunt, & excommunicationem abique causa rationabili pro his vel huiusmodi, huiusmodi interdicunt nihilominus illi occurrant. Et praesentes pellationibus, quas praedicti exercent ob praesentes, alia gravamina rationabiliter inaequum quorundam, minimè delectentes, appellentes occasione praesentes huiusmodi interdicunt (sunt), sui capri praesentes.

a Alibi et ad servandas usuras, b cetera.

caeteri mancipari. Quidam praeterea capellanos in ecclesia pleno iure spectantes ad eosdem (licet nulla causa soluti legimus) celebrare non sinunt, nec admittunt parochias ecclesiastica sacramenta. Nonnulli etiam indebitis Abbatibus, monachos & conversos exemptos, necnon & clericos ipsi pleno iure subiectos, a eis non parant in iis etiam, in quibus non tenentur eisdem, inconfusa facilitate suspendunt, excommunicant, capiunt & incarcerant, ac loca & ecclesias intrantur ipsorum. In exigendo insuper ab ipsis exemptis, ipsorumque subditis subsidia charitatis, excommunicationem contra eos. Et insolitas ac indebitas ipsi contra iura exactiones imponunt. Novos census & inceditas onera parochialibus imponunt ecclesiis, in quibus exempti jus obtinent patronatus: Processus iustitias, seu sententias a iuris delegatis sedis Apostolicae vel a conservatoribus pro exemptis, publicari seu executione mandari a suis subditis, non permittunt. Rationabilibus publicis inhiibent, ne instrumenta conficiant, et iudicibus ne iustitiam faciant, ac iurisperitis ne consilium vel auxilium praestent in causis, seu negotiis eorumdem: Praefatos per exemptos ad ordines vel beneficia, quorum praesentatio ad eos pertinet, non admittunt, nisi praesentantes ponant obedientiam in declaratione litterarum, quas pro huiusmodi praesentatione transmittunt: Ecclesiis quoque vacantibus, in quibus monasteria jus obtinent patronatus (republicis praesentationibus praesentatis eas) personas institunt inobedientes & indignas. Quidam etiam ecclesias curam vicariam habentes ad mensam Abbatum spectantes, quorum Praefatos quandoque clericis secularibus tradunt, incedunt ad firmam, clericis ipsis decedentibus, incedunt clericis, quamquam ipsi propter hoc ecclesiam vacante non vacant. Nonnulli quoque in ecclesiis monachorum iura ipsorum iniuste sibi appropriant, de ipsorum redditibus, ut volunt, ordinant, ita quod rectoribus eorum non remanet unde valeant sustentari. Quidam cum armis & erecto vexillo, insolentia, & alia bona contra iustitiam destruunt exemptorum, quae etiam, tanto tempore possederunt, quod de eorum memoria non exiit: Mutuque frequenter ad concilia suarum civitatum & dioecesium suos conlegatos & nepotes, & interdum animalia sua cum rectoribus, ut eis de bonis monasteriorum debeat proferri. Abbates insuper, & priores monasteriorum frequentem compellunt, ut suis consanguinis & nepotibus monasteriorum suorum, seu prioratum possessionem, & contentum in perpetuum, vel ad tempus, quas ipsorum concessiones, vel ad pensiones nos nullas esse volumus ipso iure: Eisdem quoque Abbates & priores quandoque compellunt ad praesentandum sibi ad ecclesias vacantes, in quibus jus obtinent patronatus, & ad nominandum interdum suos familiares, consanguinitatis, vel nepotes. Esequenter etiam permittunt, & auctoritate conferunt, quod in suo dominio temporali per alios, valiales, & ipsorum temporales officiales monopolium bona mobilia & immobilia per violentiam auferant, in salibus non permittit aare: & alia valetiam personis ecclesiasticis & monasteriorum honoribus irrogantur. Praeterea interdum iniuste Abbates, necnon, se alios beneficiatos beneficiis suis privant, nisi factus beneficiorum illorum percipere valeant, nisi ante praetextu privilegii, quod afferunt se habere, quod insuper ad certum tempus finibus beneficiorum possunt percipere primi anni: Quibus non

contemti equos, boves, thesauros, & alia bona monasteriorum & beneficiorum vacantium illicite occupant, quae essent futuris beneficiorum reservanda. Quidam militibus, & aliis potentibus dignitatum suarum redditus & proventus vendunt ad tempus, ut per se ipsos exempti vicini fortius opprimantur: nonnulli etiam indebita monasteria diripiunt. Alii domos & hospitalia & alia bona monasteriorum mobilia & immobilia frequenter occupant, & detinent occupata: Plures quoque sine causa iusta impediunt ne exempti loca sua valeant reparare. Quidam statuta faciunt, per quae derogatur privilegiis exemptorum. Et generaliter, quamplures praefati religiosi, praefati exemptis & privilegiatis, in personis & rebus suis ac iuribus, ac spiritualibus & temporalibus, graves inferunt, contra iustitiam, & eorum privilegia, iniurias & iacturas. Verum quia una est regularitas & secularium praelatorum, & subditorum exemptorum & non exemptorum universalis ecclesia, extra quam nullus omnino salvatur, quorum omnium unus est Dominus, una fides, & unum baptisma: decet ut omnes, qui eisdem sunt corporis, unius etiam sint voluntatis, & sicut fratres ad invicem vinculo charitatis sint adhaerenti. Deceat igitur, ut & praefati, & alii tam exempti, quam non exempti suis iuribus sint contenti, & alter in alterius injuriam non proficiat seu iacturam. Universis itaque praefatis ecclesiarum praefatis sanctionis edicto districte praecipiendo mandamus, quatenus ipsi ad praedictis gravaminibus omnino cessantes, & cessare suos subditos facientes, viros religiosos, exemptos, privilegiatos, & non exemptos, mendicantes & non mendicantes, charitative tractent & foveant, de sua iura & privilegia inviolabiliter servent. Et quoniam plus solet timeri, quod specialiter, quam quod generaliter inhiibetur: eisdem praefatis districtissime inhiibemus, ut Abbates, priores, & alios religiosos, ne ad sua generalia, vel provincialia vadant capitula, impedire quomodolibet non praesumant.

DE PRIVILEGIIS, ET EXCESSIBUS
PRIVILEGIATORUM.
TITVLVS VII.
CAP. I.

Non sex casus, in quibus religiosi excommunicant, & absolutionem Pape reservat: & privilegia, & exemptionibus non obstantibus eis per ordinarios locorum de iuribus praecipit. Ioan. And.

Clemens V. in Concilio Viennensi.
Religiosi, qui clericis aut laicis sacramentum unctionis exerceant, vel Eucharistiam ministrare, matrimonium vel solemnizare, non habita super his parochialis presbyteri licentia specialia, aut qui excommunicatos a canone, praeterquam in casibus a iure exceptis, vel privilegiis sed. Apost. concessis eisdem, vel a sententiis per statuta provincialia aut synodalia promulgatis, seu (ut verbis eorum utamur) a pena & culpa absolvent, quoniam praesumpserint: excommunicationis incurrant sententiam ipso facto, per sedem Apostolicam dumtaxat absolventi, quos etiam locorum ordinarii (postquam de hoc eis consulerint) excommunicatos faciant publice nunciari, donec de absolutione ipsorum eis fuerit facta fides, nullo religiois eisdem super hoc exemptionis, vel alio privilegio sustagante.

Non septem casus, quibus exempti ab inferioribus sub certa forma, quae ei imponi iubet: & quas praefati ipsorum imponunt, si non satisfecerint. Ioan. And.
Quibus etiam in virtute sanctae obedientiae, & sub

In vobis quidam monasteria, etc. Nonnulli etiam Abbates monasteria & conventus etiam exemptos, b. alior, eorum, c. alios personarum, d. hic duo verba, vel personarum, non habent in omni cod. etiam exemptis.